

УДК 343.98:05

А. І. Лозовий, директор Харківського НДІСЕ, кандидат юридичних наук,
Л. М. Дереча, учений секретар Харківського НДІСЕ, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник,
В. В. М'ясоєдов, проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор,
В. О. Ольховський, завідувач кафедри судової медицини, медичного права-знавства Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор

ОПТИМІЗАЦІЯ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ТА МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто особливості діяльності судово-експертних установ Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України, методологічні питання проведення комплексної судово-медичної, судово-криміналістичної й судово-автотехнічної (транспортно-трасологічної) експертизи, шляхи оптимізації міжвідомчої взаємодії при здійсненні судово-експертної діяльності цих судово-експертних установ, правові та організаційні проблеми регулювання їх судово-експертної діяльності. Звернуто увагу на необхідність її удосконалення шляхом підвищення правового забезпечення й ефективності існуючої системи організації судово-експертної діяльності судово-експертних установ Мін'юста України та МОЗ України.

Ключові слова: судово-експертна діяльність, науково-дослідні установи Міністерства юстиції України, обласні судово-медичні бюро Міністерства охорони здоров'я України, комплексні експертизи, наукова діяльність.

Діяльність судово-експертних установ Міністерства юстиції та Міністерства охорони здоров'я України протягом їх існування спрямована на зміцнення плідного співробітництва. Становлення криміналістичної й судово-медичної експертизи в Україні відбувалося за безпосередньої та активної

участі видатного судового медика й криміналіста, засновника Кабінету науково-судової експертизи в Харкові, фундатора криміналістичного напрямку в судовій медицині Миколи Сергійовича Бокаріуса, який у своїх наукових працях і практичній діяльності завжди прагнув до поєднання судово-медичних та криміналістичних знань.

Його син, Микола Миколайович Бокаріус, був гідним послідовником справи свого батька, зміцнюючи взаємозв'язки між судово-медичними експертами та експертами-криміналістами. Багато сил і енергії він віддав організації й розвитку криміналістичної та судово-медичної експертизи в Україні. Гострота розуму, захопленість наукою, багатий практичний досвід, широка загальноосвітня й спеціальна підготовки дозволили М. М. Бокаріусу після смерті батька в 1931 р. стати його послідовником фактично на всіх посадах – директора Харківського НДІ судових експертиз, завідувача кафедри судової медицини Харківського медичного інституту й Українського інституту удосконалення лікарів, Республіканського судово-медичного експерта, голови Правління та Президії Харківського наукового медичного товариства, Всесоюзного й Українського наукового товариства судових медиків і криміналістів, члена редакційної ради журналу «Судово-медична експертиза».

Продовжуючи справу цих видатних учених, упродовж багатьох років між Харківським НДІ судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса (ХНДІСЕ) і Харківським обласним бюро судово-медичної експертизи (ХОБСМЕ) існують міцні зв'язки та плідна співпраця.

Так, у ХНДІСЕ й ХОБСМЕ накопичений певний досвід проведення комплексних судових медико-криміналістичних (медико-балістичних, медико-трасологічних, медико-вибухотехнічних) і медико-автотехнічних (транспортно-трасологічних) експертиз. Необхідність комплексного судово-експертного дослідження речових доказів та об'єктів на основі сукупного використання даних науки криміналістики й судової медицини систематично виникає в практиці розслідувань кримінальних проваджень за самими різними категоріями злочинів – убивствами, пограбуваннями, звалтуваннями, дорожньо-транспортними пригодами та ін. Такі комплексні експертизи за родом використаних знань є міжкласовими (криміналістичні й медичні), за відомчою підпорядкованістю установ, де працюють експерти, – міжвідомчими. Крім того, у цих установах проводяться комплекси експертиз – судово-медичні експертизи живої особи або трупа, ушкоджень на них, а також дослідження слідів крові та інших виділень людини на знаряддях травм; криміналістичні експертизи знаряддя й пошкоджень на предметах одягу, дослідження мікрочастинок волокон на знаряддях, слідів металів, нафтопродуктів, пально-мастильних матеріалів у зонах ділянок пошкоджень тощо.

Питанню призначення та проведення комплексної експертизи присвячено наукові праці багатьох відомих учених України й зарубіжжя¹, але роз-

¹ Див., напр.: Шляхов А. Р. Комплексные исследования в судебной экспертизе / А. Р. Шляхов // Соц. законность. — 1985. — № 9(611). — С. 37–39; Корноухов В. Е. Комплексное судебно-экспертное исследование свойств человека / В. Е. Корноухов. — Красноярск, 1982. — 184 с.; Сімакова-Єфремян Е. Б. Вирішення теоретичних

гляду особливостей проведення комплексних експертиз у судово-експертних установах Мініюста України та МОЗ України на науковому рівні приділялося недостатньо уваги, що пояснюється міжгалузевим і міжвідомчим характером цієї проблематики.

Комплексна експертиза відображає сучасну тенденцію науки й практики, а саме – інтеграцію знань для розв’язання нагальних завдань судочинства. Розвиток комплексних досліджень є одним із наслідків впливу науково-технічного прогресу в галузі судової експертизи та прискорення процесів інтеграції й диференціації знань у судово-експертній діяльності. Інтеграція знань фахівців різного профілю відкриває нові перспективи розвитку експертизи; потреби судово-слідчої практики все частіше вимагають вирішення питань, що знаходяться на стику різних наук. Комплексний підхід дозволяє створити більш повну й адекватну картину досліджуваного об’єкта, ніж розрізнені предметні підходи, а це – основний показник ефективності наукового дослідження. До того ж, як показує практика, для вирішення завдань більш плідним виявляється використання комплексу методів і технічних засобів, завдяки чому формуються нові галузі наукового знання, що відкривають закономірності великої практичної значущості, створюються міжгалузеві наукові дисципліни. Учені та практики давно переконалися, що тільки при комплексному дослідженні реалізується стосовно одного й того самого об’єкта всебічність його вивчення¹.

Розроблення форм взаємодії експертів тісно пов’язане з процедурами вирішення інтеграційних завдань, а їх обґрунтована побудова є неможливою без вироблення основних принципів співробітництва фахівців. Належний рівень співробітництва непросто уявити без організованого професійного спілкування суб’єктів судової експертизи².

та процесуальних проблем комплексних судово-експертних досліджень – важливий чинник удосконалення судово-експертної діяльності / Е. Б. Сімакова-Єфремян // *Право України*. — 2006. — № 8. — С. 78–82; *Аринушкин Г. П.* Некоторые проблемы комплексного криминалистического и судебно-медицинского исследования вещественных доказательств / Г. П. Аринушкин // *Судеб.-мед. экспертиза*. — 1977. — № 1. — С. 19–25; *Россинская Е. Р.* Комплексные судебные экспертизы: гносеологическая и процессуальная составляющие / Е. Р. Россинская // *Судеб. экспертиза*. — 2012. — № 3(31). — С. 10–17; *Шульга Н. Н.* Комплексная идентификационная экспертиза следов колюще-режущих орудий : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Криминалистика» / Н. Н. Шульга. — Х., 1977. — 16 с.; *Орлов Ю. К.* Комплексная экспертиза, комплексное исследование и комплекс экспертиз: соотношение понятий / Ю. К. Орлов // *Теория и практика судебной экспертизы в современных условиях* : материалы 2-й междунар. науч.-прак. конф., Москва, 24–25 июня 2009 г. — М., 2009. — С. 280–281 та ін.

¹ Див.: *Майлис Н. П.* Об актуальности использования комплекса знаний в различных направлениях судебной экспертизы / Н. П. Майлис // *Эксперт-криминалист*. — 2008. — № 4. — С. 5–7.

² Див.: *Сімакова-Єфремян Е. Б.* Сутність суб’єкта інтеграції знань при проведенні комплексних судово-експертних досліджень / Е. Б. Сімакова-Єфремян // *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. — Х. : Право, 2006. — Вип. 6. — С. 108–117.

Так, криміналістичне дослідження контактної взаємодії об'єктів може бути реалізоване в повному обсязі та з найбільшою ефективністю, якщо організуються комплексні медико-криміналістичні й/або медико-автотехнічні (транспортно-трасологічні) експертизи. Такі експертизи, як правило, проводяться судовими медиками спільно з експертами-балістами, експертами-вибухотехніками, експертами-трасологами, експертами-автотехніками тощо.

Найчастіше проводяться комплексні судово-медичні та балістичні експертизи із встановлення механізму пострілу (напрямок і дальність пострілу, місцезнаходження особи, яка стріляла, і потерпілого та ін.) шляхом дослідження відповідних об'єктів судовими медиками (ушкодження на трупі) й експертами-балістами (пошкодження на одязі та інших об'єктах, дослідження зброї, боєприпасів); судово-медичні й автотехнічні (транспортно-трасологічні) експертизи із встановлення механізму дорожньо-транспортної пригоди шляхом дослідження ушкоджень на тілі людини, пошкоджень на транспортних засобах та інших об'єктах експертами-автотехніками, експертами-трасологами й судово-медичними експертами.

Разом із тим існують певні проблеми, пов'язані з організацією та проведенням комплексних медико-криміналістичних і медико-автотехнічних (транспортно-трасологічних) експертиз. Ці експертизи належать до складних і трудомістких, оскільки в їх проведенні беруть участь експерти установ різних відомств – МОЗ України і Мін'юста України, що пов'язано зі строками їх проведення, координацією діяльності експертів, організацією їх взаємодії на різних етапах експертного дослідження тощо. Практика ХНДІСЕ й ХОБСМЕ свідчить про те, що саме комплексні експертизи, де гармонійно поєднуються знання у сфері судової медицини, криміналістики, автотехніки (транспортної трасології) дозволяють більш повно, об'єктивно та всебічно вирішувати питання, які при проведенні окремих досліджень залишаються без відповіді, що сприяє розширенню можливостей судових експертиз і кола завдань, а тим самим підвищенню якості та результативності проведення слідчих дій у справах про вбивства, нанесення тілесних ушкоджень та інші злочини.

Наразі виникає нагальна потреба в розробленні й удосконаленні нормативно-правових документів, які регламентують діяльність судово-експертних установ різних відомств при проведенні комплексних експертиз. Потреби експертної практики настійно вимагають більш чіткого розроблення порядку проведення міжвідомчих комплексних експертиз, уточнення та офіційного роз'яснення питань про способи координації діяльності експертів, порядок їх взаємодії на різних етапах експертного дослідження, форми здійснення роботи комісії експертів тощо.

Комплексні експертні дослідження відіграють значну роль у розширенні можливостей судово-медичної та криміналістичної (балістичної, вибухотехнічної, трасологічної) і автотехнічної (транспортно-трасологічної) експертиз. Питання проведення таких експертиз потребують всебічного їх вивчення, подальшого розвитку й удосконалення положень, що регламентують судово-експертну діяльність у різних установах стосовно організації проведення комплексних досліджень та оформлення їх результатів, упорядкування експертної

практики через узгодження єдиного підходу експертів різних відомств до структури й змісту висновків, етапів і методів проведення комплексних досліджень. Саме тому розроблення теоретичних, організаційних та нормативно-правових положень комплексних судово-експертних досліджень є однією з найактуальніших проблем у судовій експертизі, що потребує вирішення.

З метою впорядкування організації проведення комплексних експертиз Міністерством юстиції СРСР і Міністерством охорони здоров'я СРСР у 1982 р. було підготовлено Інструкцію про організацію проведення комплексних медико-криміналістичних та медико-автотехнічних експертиз у судово-експертних установах систем Міністерства юстиції СРСР і Міністерства охорони здоров'я СРСР¹, яка складалася з трьох розділів: а) комплексні медико-криміналістичні дослідження зброї, боєприпасів і слідів пострілу; б) комплексне медико-криміналістичне дослідження інших слідів; в) комплексні судово-медичні, трасологічні та автотехнічні дослідження. У ній наведено загальні питання організації проведення комплексних експертиз, порядок розрахунку строків, особливості оформлення висновків, наведено перелік основних питань, які можуть бути вирішені при проведенні таких експертиз, тощо.

Такого роду Інструкція, у якій буде викладено сучасні організаційні та науково-методичні засади проведення комплексних експертиз, у тому числі міжвідомчих, має бути розроблена й у наш час. Слушною є думка Е. Б. Сімакової-Єфремян, яка вважає, що більш дійовою формою впровадження правил і порядку проведення комплексних експертиз повинна бути відповідна Інструкція, а питання методичних підходів до вирішення завдань комплексної експертизи можуть бути відображені у відповідних Методичних рекомендаціях як додатку до такої Інструкції².

Певні труднощі, що виникають при організації та проведенні комплексних міжвідомчих досліджень, пояснюються не лише їх складністю, нерозв'язаністю багатьох теоретичних і організаційних проблем, а й невирішеністю питань методичного характеру. Слід зазначити, що, незважаючи на необхідність розвитку методичних основ та конкретних методик комплексних експертиз, цей напрям і досі не знайшов належного відображення в нормативно-правових актах, а розроблених методик вчених і практиків, які займаються зазначеною проблемою, недостатньо. Так, із 17 методик, зазначених на сьогодні в Реєстрі методик проведення судових експертиз Міністерства юстиції України з комплексної експертизи (це, зокрема, «Загальна методика призначення та проведення комплексних судових експертиз, що виконуються комісією експертів», «Методика комплексної експертизи та її використання при розслідуванні вбивств», «Методика комплексного криміналістичного дослідження контактно-взаємодіючих або розділених на частини об'єктів», «Методика комплекс-

¹ Див.: Інструкція об організації производства комплексных медико-криминалистических и медико-автотехнических экспертиз в судебно-экспертных учреждениях систем Министерства юстиции СССР и Министерства здравоохранения СССР. — М., 1982. — 8 с.

² Див.: Сімакова-Єфремян Е. Б. Науково-методичні проблеми комплексних судово-експертних досліджень / Е. Б. Сімакова-Єфремян // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. — Х., 2009. — Вип. 9. — С. 185–195.

ного експертного дослідження властивостей людини), «Методика дослідження факту контактної взаємодії комплектів одягу між собою та іншими об'єктами», «Методика встановлення відстані стрільби із нарізної зброї по кількості сурми та міді у продуктах пострілу спектрофотометричним методом», «Комплексна методика ідентифікації та встановлення факту контактної взаємодії знаряддя злочину», «Методика комплексного дослідження вибухових пристроїв, вибухових речовин і слідів вибуху», «Методика комплексного експертного дослідження об'єктів біологічного та ґрунтового-мінерального походження та ін.), немає методик, розробниками яких у Реєстрі зазначено судово-експертні установи Мин'юста України та МОЗ України спільно, хоча робота в цьому напрямі проводиться.

Важливого практичного значення набувають планування й координація наукових досліджень із комплексних медико-криміналістичних і медико-автотехнічних досліджень, апробація та впровадження отриманих результатів в експертну практику.

Одними з основних наукових напрямів діяльності кафедри судової медицини, медичного правознавства Харківського національного медичного університету є дослідження із судово-гістологічної діагностики змін деяких ендокринних залоз у посттравматичному періоді у загинлих; судово-медичної діагностики смертельних отруєнь алкоголем; діагностики ушкоджень унаслідок пострілів із пневматичної зброї; оцінювання ступеня тяжкості тілесних ушкоджень у результаті травми органів слуху, зору, шийного відділу хребта; судово-медичної діагностики раптової кардіальної смерті, давності утворення плям крові та ін. Співробітники кафедри відповідно до плану науково-дослідних робіт Харківського національного медичного університету на 2015 рік виконують НДР за темою «Судово-медичне обґрунтування морфо-клінічних критеріїв для експертної оцінки тілесних ушкоджень, визначення давності та причини смерті», яка є актуальною, оскільки виявлення та наукове обґрунтування групи комплексних судово-медичних морфо-клінічних критеріїв дозволять прижиттєво встановлювати давність виникнення суб- та епідуральних крововиливів при експертизі за допомогою сучасної променевої діагностики.

Спільними зусиллями співробітників ХНДІСЕ й ХОБСМЕ розробляються методики проведення комплексних експертиз. Так, у 2015 р. на засіданні секції судових балістичної, трасологічної та вибухотехнічної експертиз Науково-консультативної та методичної ради з проблемних питань судової експертизи при Міністерстві юстиції України розглянуто питання щодо внесення до тематичного плану науково-дослідних робіт науково-дослідних установ судових експертиз Мин'юста України на 2016 рік НДР за темою «Методичні рекомендації з визначення альтернативного критерію оцінки уражаючих властивостей куль травматичної дії», яка виконуватиметься спільно співробітниками ХНДІСЕ й ХОБСМЕ. Актуальність цієї теми визначено тим, що існуючий розрахунковий метод визначення уражаючих властивостей куль травматичної дії не повною мірою відповідає сучасним вимогам і має обмежене використання (може бути застосований лише на попередній стадії досліджень) та потребує заміни на більш досконалий. Тому

вперше пропонується введення нового критерію оцінювання уражаючих властивостей куль травматичної дії, який базується на даних імпульсного динамічного навантаження біологічних тканин (тіла людини) при влученні в них означених куль, що необхідно для визначення ступеня тяжкості спричиненого поранення. Крім того, за допомогою вимірювального комплексу «УДАР» будуть визначені параметри сили удару куль при їх влученні в імітатори біологічних тканин. Результати цієї роботи сприятимуть підвищенню якості проведення комплексних судово-медичних і балістичних експертиз.

Відповідно до тематичних планів науково-дослідних робіт науково-дослідних установ судових експертиз Мін'юста України на 2014 і 2015 рр. виконується НДР за темою «Методика визначення балістичних характеристик низькошвидкісних кінетичних снарядів». За допомогою цієї методики експерти визначатимуть параметри траєкторії низькошвидкісних уражаючих елементів на високому науковому рівні та з високим ступенем достовірності, що необхідно для вирішення ситуаційних завдань судової балістики, а також проведення комплексних судово-медичних і балістичних експертиз.

Таким чином, оскільки в організації проведення комплексних міжвідомчих експертиз виникають певні труднощі, доцільно й надалі спільними зусиллями фахівців експертних установ різних міністерств розробляти комплексні методики вирішення низки складних експертних завдань. Уважаємо за доцільне також проведення спільних засідань, семінарів із питань діяльності судово-експертних установ Мін'юста України та МОЗ України, комплексних судово-медичних, судово-криміналістичних і судово-автотехнічних експертиз, оптимізацію міжвідомчої взаємодії при здійсненні судово-експертної діяльності цих установ, розв'язання правових та організаційних проблем регулювання судово-експертної діяльності тощо.

Результатом багаторічної співпраці судових медиків і криміналістів є спільні авторські свідоцтва на винахід, патенти, публікації наукових досліджень з проблемних питань здійснення судово-експертної діяльності тощо. Так, співробітники ХНДІСЕ й ХОБСМЕ є авторами численних публікацій у збірниках наукових праць, матеріалах конференцій, семінарів тощо, зокрема в періодичному фаховому виданні – збірнику наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики».

Доказом успішного розвитку історично сформованої взаємодії судово-медичних експертів і експертів-криміналістів є їх єдине наукове товариство. Так, починаючи з 22 травня 1948 р. – дня заснування професором М. М. Бокаріусом Харківського наукового товариства судових медиків і криміналістів – співробітники ХНДІСЕ й ХОБСМЕ беруть активну участь у його засіданнях. На пленарних засіданнях товариства обговорюються питання судово-експертної діяльності судових медиків і криміналістів, шляхи підвищення наукової обґрунтованості судових експертиз, утілення в експертну практику новітніх технологій і наукових досягнень у галузі судової медицини та криміналістики, рецензії на монографії, посібники, збірники наукових праць, автореферати дисертацій здобувачів наукового ступеня доктора й кандидата наук, інформація учасників наукових конференцій,

конгресів, симпозіумів, семінарів, шкіл тощо. У роботі товариства, крім співробітників ХНДІСЕ й ХОБСМЕ, також беруть участь науковці кафедр судової медицини та криміналістики вищих медичних і юридичних навчальних закладів, експерти-криміналісти відповідних підрозділів системи МВС. На засідання товариства запрошуються працівники правоохоронних органів, суду, адвокатури, що дає змогу ознайомити осіб, які призначають експертизи, з сучасними можливостями в галузі судової медицини й криміналістики.

Харківське товариство судових медиків і криміналістів успішно виконує свої основні завдання щодо подальшого зміцнення зв'язків між наукою та практикою, надання допомоги насамперед молодим ученим при виконанні наукових досліджень, а судовим експертам і працівникам правоохоронних органів – в ознайомленні й застосуванні на практиці досягнень вітчизняної та зарубіжної науки. Товариство сприяє тісній співпраці судових медиків і експертів-криміналістів при проведенні комплексних експертиз, пов'язаних зі злочинами проти особи, окресленню проблемних питань у науковій і практичній діяльності, шляхів їх вирішення та подальшого розвитку судової експертизи, об'єднанню і діловому контакту працівників судово-експертних установ Мін'юста України, МОЗ України, МВС України, вищих навчальних закладів тощо.

Отже, необхідно й надалі здійснювати, наприклад, заходи щодо оптимізації плідного співробітництва судових експертів з розроблення інструкції про організацію проведення комплексних експертиз, проведення скоординованих науково-дослідних робіт з уключенням їх у тематичні плани науково-дослідних робіт судово-експертних установ Мін'юста України та МОЗ України, результатом яких має бути створення нових методик, методичних рекомендацій, методичних посібників тощо. Наукові дослідження у сфері судової медицини й криміналістики забезпечать можливість проведення складних комплексних експертиз на високому науковому та методичному рівнях, що сприятиме підвищенню якості й скороченню строків проведення комплексних експертиз, поліпшенню наукової обґрунтованості експертних висновків.

Завдання, які постають перед судово-експертними установами, службами та підрозділами в нових умовах, вимагають пошуку й визначення шляхів підвищення ефективності існуючої системи організації судово-експертної діяльності, оптимізації її організації та правового забезпечення, виявлення й усунення різноманітних суперечностей, неузгодженості, прогалин в організації діяльності експертних установ. Це насамперед застосування новітніх досягнень науки та техніки, стандартизація й сертифікація єдиних науково обґрунтованих методик судово-експертних досліджень, вирішення нетрадиційних експертних завдань, скорочення термінів виконання експертиз, підвищення їх об'єктивності, якості та доказової цінності. Такий сучасний підхід на методичному й технічному рівнях до проведення комплексних криміналістичних і судово-медичних експертиз означатиме вихід на якісно

новий рівень у розвитку діяльності судово-експертних установ систем Мін'юста України й МОЗ України.

З метою підвищення якості комплексних експертиз у сфері судової медицини та криміналістики велика увага має приділятися створенню відповідних міжвідомчих інструкцій, підвищенню професійної майстерності експертів за завданнями напрямками судово-експертних досліджень, удосконаленню методичної бази, упровадженню нових видів експертних досліджень, спільному проведенню заходів навчально-методичного характеру, виробленню узгоджених концептуальних підходів, що може бути реалізоване на рівні міжвідомчої програми розвитку судово-експертних установ, відповідності судових експертиз міжнародним стандартам, отримання міжнародного стандарту акредитації за певними напрямками діяльності, підвищенню професійного рівня експертних кадрів, рівня взаємодії з правоохоронними та судовими органами, зміцненню міжнародного співробітництва, удосконаленню матеріально-технічної бази.

Таким чином, зазначені шляхи оптимізації міжвідомчої взаємодії при здійсненні судово-експертної діяльності судово-експертних установ Мін'юста України та МОЗ України позитивно відобразяться на професійному рівні співробітників, зміцнять ділові взаємозв'язки, що сприятиме більш швидкому й успішному розкриттю кримінальних справ про вчинення суспільно небезпечних діянь проти життя та здоров'я громадян.

ОПТИМИЗАЦИЯ МЕЖВЕДОМСТВЕННОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СУДЕБНО-ЭКСПЕРТНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ МИНИСТЕРСТВА ЮСТИЦИИ УКРАИНЫ И МИНИСТЕРСТВА ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ ПРИ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ СУДЕБНО-ЭКСПЕРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Лозовой А. И., Дереча Л. Н., Мясоедов В. В., Ольховский В. А.

Рассмотрены особенности деятельности судебно-экспертных учреждений Министерства юстиции Украины и Министерства здравоохранения Украины, методологические вопросы проведения комплексной судебно-медицинской, судебно-криминалистической и судебно-автотехнической (транспортно-трасологической) экспертизы, пути оптимизации межведомственного взаимодействия при осуществлении судебно-экспертной деятельности этих судебно-экспертных учреждений, правовые и организационные проблемы регулирования их судебно-экспертной деятельности. Обращено внимание на необходимость ее усовершенствования путем повышения правового обеспечения и эффективности существующей системы организации судебно-экспертной деятельности судебно-экспертных учреждений Минюста Украины и МОЗ Украины.

Ключевые слова: судебно-экспертная деятельность, научно-исследовательские учреждения Министерства юстиции Украины, областные судебно-медицинские бюро Министерства здравоохранения Украины, комплексные экспертизы, научная деятельность.

OPTIMIZATION OF INTERDEPARTMENTAL INTERACTION BETWEEN FORENSIC EXPERT INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE AND THE MINISTRY OF HEALTH CARE OF UKRAINE WHILE CONDUCTING FORENSIC EXPERT ACTIVITY

Lozovoj A. I., Derecha L. N., Myasoedov V. V., Olkhovskiy V. A.

At present there is an urgent need for developing and improving normative and legal documents regulating the activity of forensic expert institutions of different departments while conducting comprehensive examinations. The needs of expert practice continuously require more thorough development for the order of conducting interdepartmental comprehensive examinations, specification and official explanation of issues connected with the ways of coordinating experts' activity, the order of their interaction at various stages of the expert study, forms of the expert panels' operation, etc. The article considers peculiarities of the activity of forensic expert institutions' within the Ministry of Justice and the Ministry of Health Care of Ukraine, methodological issues of conducting a comprehensive forensic medical, forensic criminalistic and forensic motor-technical (vehicular and traceological) examinations, the ways of optimizing the interdepartmental interaction while conducting forensic expert activity of these forensic expert institutions, legal and organizational problems of regulating their forensic expert activity. The article emphasizes the need to improve this activity by improving the legal support and efficiency of the existing system for the organization of forensic expert activity of forensic expert institutions within the the Ministry of Justice and the Ministry of Health Care of Ukraine.

Keywords: forensic expert activity, research institutions of the Ministry of Justice of Ukraine, regional forensic medical bureaus of Ministry of Health Care of Ukraine, comprehensive examinations, scientific activity.

УДК 343.98:681.5

Ю. Н. Кравченко, начальник Харьковського обласного бюро судово-медичинської експертизи,

В. В. Сапелкин, заведуючий відділом Харьковського обласного бюро судово-медичинської експертизи,

И. Ю. Сербиненко, судово-медичинський експерт Харьковського обласного бюро судово-медичинської експертизи,
А. В. Коломийцев, ведучий научний співробітник Харьковського НІІСЭ, кандидат технічних наук

ПРИМЕНЕНИЕ ИМИТАТОРА БИОЛОГИЧЕСКИХ ТКАНЕЙ ДЛЯ ДИАГНОСТИКИ СКВОЗНЫХ ОГНЕСТРЕЛЬНЫХ РАНЕНИЙ, ПРИЧИНЕННЫХ ПУЛЯМИ КАЛИБРА 5,45 мм

На основе результатов натурных испытаний с помощью баллистического пластилина установлены особенности сквозных огнестрельных повреждений, причиненных пулями калибра 5,45 мм. Экспериментально определены